

Een regio te winnen

Werkplan Regionale Aanpak Kindermishandeling Kop van Noord-Holland

RAAK-coördinator Kop van Noord-Holland
Marja de Kinderen

Schagen, juli 2009

Inhoudsopgave

Voorwoord

- 1. RAAK in het kort**
- 2. RAAK in de Kop in vogelvlucht**
- 3. Stand van zaken in de regio**
  - 3.1. Cijfers kindermishandeling**
  - 3.2. Startfoto Kop van Noord-Holland**
  - 3.3. Ontwikkelingen in de regio**
  - 3.4. De eerste RAAK-bijeenkomst**
- 4. Wat willen we bereiken?**
  - 4.1. Uitgangspunten**
  - 4.2. Doelstellingen**
  - 4.3. Resultaten en risico's**
- 5. Hoe pakken we het aan?**
  - 5.1. Plan van aanpak**
  - 5.2. Fasering en planning**
- 6. Regio structuur RAAK**
  - 6.1. Regionale structuur RAAK**
  - 6.2. Gemeenten en provincie**
  - 6.3. Communicatie en aansturing**
  - 6.4. Structuur in schema**
- 7. Begroting**

Bijlage 1 De 55 punten van het zorgcontinuüm

Bijlage 2 Registratie gegevens huiselijk geweld 2004 t/m 2008

Bijlage 3 Samenvatting startfoto

Voorwoord

Kindermishandeling is een maatschappelijk probleem waarvan de aard, omvang en gevolgen steeds duidelijker worden. Het probleem vraagt in Nederland al aandacht vanaf de jaren zeventig en de laatste jaren is ook de politieke belangstelling geïntensiveerd hetgeen heeft geresulteerd in de Regionale Aanpak Kindermishandeling of kortweg RAAK. Het initiatief van RAAK om te komen tot een sluitende aanpak van kindermishandeling sluit aan op de ontwikkelingen in de regio en is door de centrumgemeente Den Helder dan ook van harte ondersteund. Op 19 september 2008 heeft de gemeente Den Helder de actieverklaring Aanpak kindermishandeling ondertekend.

Kind in zicht

Veel van wat er rondom RAAK gebeurt, is gericht op beter signaleren, komen tot instellingsprotocollen en tot een samenhangend handelingsprotocol in de regio. Laten we daarbij niet uit het oog verliezen dat deze zaken geen doel op zich zijn maar dat het gaat om kinderen. We doen dit alles voor die kinderen, die slachtoffers zijn of worden van kindermishandeling. Den Helder wil er alert op zijn dat er voldoende (specifieke) hulp in de regio is nadat mensen actief gesignaleerd hebben. Het inzetten van Eigen Kracht-conferenties en daarmee het gedachtegoed dat de burger ofwel het gezin zelf de regie in handen heeft bij de oplossing van problemen, is een eerste aanzet. Maar ik denk ook aan gezinsondersteuning door home visiting programma's, en een permanent aanbod voor kinderen die getuige zijn geweest van geweld bij het bestaande groepsaanbod als 'Piep zei de muis' en 'de Verhalenkring'.

RAAK-proof prijs

Om te stimuleren dat personen en instellingen actief aan de gang gaan met de aanpak van kindermishandeling zal eind 2010 een prijs worden uitgereikt aan de persoon, instelling die of het samenwerkingsverband dat een opvallende bijdrage heeft geleverd aan het RAAK-proof maken van de regio. Dat zal gebeuren op de werkconferentie waar de resultaten van RAAK in de regio worden gepresenteerd. Natuurlijk stoppen we dan niet en het voorkomen van kindermishandeling zal ook daarna volop de aandacht behouden.

Met plezier presenteer ik u hierbij het Werkplan Regionale Aanpak Kindermishandeling Kop van Noord-Holland, waarin u kunt lezen wat we in de regio in de RAAK-periode, die loopt tot eind 2010, bereikt willen hebben.

Linda Rose Smit

Wethouder Den Helder

Portefeuilles: Onderwijs, Educatie, Sport, Regie jeugdbeleid en Cultuur

1. RAAK in het kort

Internationale schattingen wijzen erop dat in de westerse landen tussen de 1,6 en 3 procent van de kinderen onder de achttien jaar fysiek mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden. Fundamentele rechten van kinderen worden dan geschonden: recht op vrijwaring voor lichamelijk of psychisch geweld, recht op de noodzakelijke zorg om te kunnen opgroeien en recht op respect voor hun lichamelijke en geestelijke integriteit.

De aandacht voor kindermishandeling heeft wereldwijd een nieuwe impuls gekregen door het vrijwel over de gehele wereld vastgestelde Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind. In steeds meer landen wordt duidelijk dat kindermishandeling een groot probleem is met zeer ingrijpende gevolgen voor individu en samenleving. Uit onderzoek komt duidelijk naar voren dat kindermishandeling zelfs een van de belangrijkste doodsoorzaken van kinderen is.

Het bestrijden van kindermishandeling is dan ook een van de prioriteiten van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. Daarom wordt in heel Nederland de zogenaamde 'RAAK-aanpak' uitgevoerd, met als doel dat eind 2010 elke regio een sluitende aanpak voor de aanpak van kindermishandeling heeft.

Doelstellingen van RAAK

- het voorkomen van kindermishandeling
- het tijdig signaleren en onderzoeken of er sprake is van kindermishandeling
- het tijdig stoppen van kindermishandeling door hulp

Landelijke ontwikkelingen

Bij de uitvoering van RAAK in de regio's kan worden aangesloten op de volgende landelijke ontwikkelingen en initiatieven:

- publiekscampagne 'Wat kan ik doen?'
- invoering wettelijke meldcode kindermishandeling en meldrecht huiselijk geweld
- aanpak kindermishandeling en Centra voor Jeugd en Gezin
- aanpak huiselijk geweld
- JGZ-richtlijn Secundaire Preventie Kindermishandeling
- programma Beter Beschermd
- Landelijke Actieprogramma Aanpak Kindermishandeling (LAAK)
- diversiteit in jeugdbeleid
- professionalisering in de jeugdzorg
- Verwijsindex Risicojeugd en Elektronisch Kinddossier

Zorgcontinuüm

Het uiteindelijke doel is te komen tot een 'zorgcontinuüm' zoals geformuleerd door prof. Jo Hermanns. Hij gebruikt hierbij de volgende begrippen:

- Universele preventie.
- Selectieve preventie.
- Geïndiceerde preventie.
- Vroege interventie bij individuele gezinnen bij tekenen van ontsporing van de opvoedingssituatie.
- Hulpverlening en/of bescherming bij vermoedens of constatering van feitelijke kindermishandeling.

Om het zorgcontinuüm te realiseren heeft Jo Hermanns aan de hand van het bovenstaande begrippenkader een actieplan met 55 punten opgesteld (zie bijlage 1).

Startfoto

De rijksoverheid heeft de 35 centrumgemeenten voor vrouwenopvang gevraagd om de aanpak volgens de RAAK-methode te regisseren. Den Helder is één van die centrumgemeenten. Iedere regio begint met een inventarisatie, een zogenaamde startfoto. Deze checklist is bedoeld als ondersteuning en hulpmiddel

voor de regiocoördinatoren om de stand van zaken in hun regio te beoordelen, prioriteiten te stellen en als inspiratie om hun werkplan te maken. De checklist is gebaseerd op het actieplan van Jo Hermanns en geeft snel inzicht in hiaten en overlappingsen op het gebied van het voorkomen, signaleren, stoppen van kindermishandeling en het beperken van schade.

Regionaal werkplan

Aan de hand van de startfoto ontwikkelt iedere regio zijn eigen, op de plaatselijke situatie gerichte, werkplan voor de komende tijd (van mei 2008 tot en met december 2010). De regiocoördinator stelt het regioplan op in samenwerking met de ketenpartners. Hoewel veel van de randvoorwaarden voor een sluitende aanpak worden gerealiseerd door de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin blijft de uitvoering van de afzonderlijke onderdelen van het regioplan de verantwoordelijkheid van de betreffende partijen.

2. RAAK in de Kop in vogelvlucht

Het initiatief van RAAK om te komen tot een sluitende aanpak van kindermishandeling sluit aan op de ontwikkelingen in de regio. De gemeente de Helder ondersteunt RAAK van harte en heeft de actieverklaring Aanpak kindermishandeling ondertekend.

De regio wil aan het eind van de RAAK-periode RAAK-proof zijn, dat wil zeggen dat kindermishandeling in woord en beleid is vormgegeven en daadwerkelijk wordt aangepakt. De regio formuleert dit streven in een aantal concreet te behalen resultaten en hanteert daarbij de volgende uitgangspunten.

Uitgangspunten

- De Kop van Noord-Holland heeft voor de inbedding van RAAK gekozen voor inbedding binnen Centra voor Jeugd en Gezin en Steunpunt Huiselijk Geweld.
- De Kop van Noord-Holland heeft voor de positionering van RAAK gekozen voor een nauwe aansluiting op de al bestaande structuren.

Concrete resultaten

Aan het eind van de RAAK-periode in december 2010 wil de regio in een zestal activiteiten de volgende concrete resultaten hebben behaald. In de overige hoofdstukken van dit werkplan staat te lezen hoe we tot het bepalen van deze te behalen resultaten zijn gekomen en hoe we de plannen willen realiseren.

Centrum voor Jeugd en Gezin RAAK-proof

- Handreiking voor CJG's betreffende kindermishandeling
- Scholingsplan voor beroepsopvoeders gekoppeld aan voorlichting Positief Opvoeden, Zorgcoördinatie, werkwijze AMK en Eigen Kracht-conferenties
- Behoeftte aan scholing van verloskundigen, huisartsen en JGZ is verkend en gekoppeld aan de plannen van CJG

Steunpunt Huiselijk Geweld RAAK-proof

- Hulpaanbod voor kinderen die getuige zijn (geweest) van geweld
- Samenwerking van Steunpunt en AMK is verbeterd
- Protocol huiselijk geweld bij alle ketenpartners van het Steunpunt, inclusief GGZ en Brijder
- Deskundigheid in aanpak huiselijk geweld (huisverbod) bij ketenpartners

Voorlichting en deskundigheidsbevordering over de meldcode

- Scholing van beroepsopvoeders over meldcode en kindermishandeling
- Instellingen zijn gestimuleerd om meldcode kindermishandeling op te pakken en te realiseren
- Het gebruik van protocollen en de behoefte aan scholing van medewerkers van huisartsenposten en spoedeisende hulp in Gemini is verkend en zo mogelijk gerealiseerd

Analyse hulpaanbod

- Inzicht in hulpaanbod
- Een plan van wensen voor hulpaanbod en hoe dit te realiseren

Intercollegiale uitwisseling

- Routeboek voor inzicht in elkaars werkwijze
- Werkconferentie en bijeenkomsten Regiegroep Huiselijk Geweld/RAAK

Communicatie

- Benutten nieuwsbrief en website Steunpunt Huiselijk Geweld en reguliere kanalen over voortgang
- Waar mogelijk is de boodschap van de landelijke campagne meegenomen
- Kindermishandeling opgenomen in lokaal jeugdbeleid
- RAAK-proof prijs als symbool voor de resultaten van RAAK

3. Stand van zaken in de regio

3.1. Cijfers kindermishandeling

Landelijk onderzoek

Uit recent onderzoek blijkt dat ruim 107.000 kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar in Nederland blootgesteld worden aan een vorm van kindermishandeling. Van de scholieren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar geeft ruim een derde aan dat ze ooit een gebeurtenis hebben meegemaakt die als een vorm van kindermishandeling kan worden beschouwd.

Deze gegevens komen uit onderzoeken naar de omvang van kindermishandeling in Nederland, uitgevoerd door de Universiteit Leiden en de Vrije Universiteit Amsterdam en gepubliceerd in 2007.

Eerder werd op basis van Amerikaans onderzoek geschat dat in Nederland ongeveer 80.000 kinderen en jongeren per jaar slachtoffer zijn van huiselijk geweld en dat jaarlijks veertig tot tachtig van hen aan de gevolgen overlijden. Hoewel de recente Nederlandse studies anders zijn opgezet, hebben ze wel duidelijk gemaakt dat het aantal slachtoffers in Nederland ruim boven de 80.000 ligt. Het aantal kinderen dat in Nederland te maken heeft met mishandeling blijkt in het verleden te zijn onderschat.

Schatting van aantallen kindermishandeling Kop van Noord-Holland

Voor de Kop van Noord-Holland is door het Steunpunt huiselijk Geweld in 2006 een schatting gemaakt van de aantallen kindermishandeling, relationeel geweld en ouderenmishandeling (bijlage 2) Deze cijfers zijn naar aanleiding van recente Nederlandse onderzoeken (bron: www.aanpakkindermishandeling.nl) bijgesteld voor kindermishandeling omdat de schattingen te laag waren. De bijgestelde cijfers laten het volgende beeld zien.

Aantal kinderen in de regio naar leeftijdsgroep gerelateerd aan schatting omvang kindermishandeling - 2009

Gemeente	inwoners per 01-01-2008	0 tot 19 jaar per gemeente	Schatting kindermishandeling 0 - 19 jaar	0 tot 4 jr per gemeente	Schatting kindermishandeling 0 - 4 jaar	4 tot 19 jr per gemeente	Schatting kindermishandeling 4 - 19 jaar
ANNA PAULOWNA	14.123	3.591	108	641	19	2.950	89
DEN HELDER	57.795	12.390	372	2351	71	10.039	301
HARENKARSPHEL	15.932	4.116	123	768	23	3.348	100
NIEDORP	12.046	3.065	92	604	18	2.461	74
SCHAGEN	19.064	4.163	125	857	26	3.306	99
TEXEL	13.547	3.131	94	504	15	2.627	79
WIERINGEN	8.636	1.877	56	362	11	1.515	45
WIERINGERMEER	12.614	3.070	92	592	18	2.478	74
ZIJPE	11.512	2.711	81	501	15	2.210	66
Totaal Kop van Noord-Holland	165.269	38.114	1143	7180	216	30934	927

Op basis van de 'Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van kinderen en jeugdigen' heeft 3% van de kinderen en jongeren tot 18 jaar te maken met kindermishandeling (bron:www.aanpakkindermishandeling.nl).

Uit deze cijfers blijkt dat:

- hiervan heeft naar schatting 1143 kinderen te maken met kindermishandeling
- van deze kinderen zijn er 216 in de leeftijd van 0-4 jaar en 927 in de leeftijd van 4-19 jaar.

Geregistreerde gevallen van kindermishandeling in de Kop van Noord-Holland

Op basis van de registratie van het Steunpunt Huiselijk Geweld wordt ongeveer een derde van het geschatte aantal gevallen van kindermishandeling in de Kop van Noord-Holland gemeld bij het AMK en politie. (zie bijlage 2: Rapportage Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld Kop van Noord-Holland, vijfde voortgangsrapportage, Schagen maart 2008).

Uit deze registratie komt ook naar voren dat verschillende instellingen niet registreren op kindermishandeling/huiselijk geweld. Het niet registreren van instellingen is een punt van aandacht van zowel gemeentelijke, provinciale als landelijke overheid.

Op basis van de schattingen uit recent onderzoek en de geregistreerde gegevens over kindermishandeling komen we tot onderstaand overzicht van het aantal meldingen. Dat leidt tot de conclusie dat nog niet de helft wordt gemeld (447). Bovendien is er waarschijnlijk sprake van een flinke overlap tussen de meldingen bij de diverse instanties. GGD/JGZ merkt op dat er in veel situaties van kindermishandeling sprake is van ongunstige sociale omstandigheden.

Aantal kinderen in de regio die door politie, BJZ/AMK en JGZ zijn 'gemeld' inzake kindermishandeling - 2008

Gemeente	Schatting kindermishandeling 0 - 19 jaar	Politie Geregistreerd op hg -km	BJZ/AMK adviezen km	BJZ/AMK consulten km	BJZ./AMK meldingen km	Omring/jgz 0-4 jaar km	GGD/JGZ 4-18 jaar km
ANNA PAULOWNA	108	-	-	-	6	-	-
DEN HELDER	372	-	-	-	93	18	-
HARENKARSPHEL	123	-	-	-	7	-	-
NIEDORP	92	-	-	-	4	1	-
SCHAGEN	125	-	-	-	15	11	-
TEXEL	94	-	-	-	6	-	-
WIERINGEN	56	-	-	-	15	2	-
WIERINGERMEER	92	-	-	-	8	2	-
ZIJPE	81	-	-	-	6	2	-
Totaal Kop van Noord-Holland	1143	22	160	56	160	36	15

3.2. Startfoto Kop van Noord-Holland

In de periode januari t/m mei 2008 heeft de RAAK-coördinator op basis van de 55 aandachtspunten van prof. Jo Hermanns een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken in de regio. De startfoto is beschikbaar is op de website www.huiselijkgeweldkopvannoordholland.nl.

De gegevens uit de startfoto zijn samengevat rond drie thema's: **voorkomen, signaleren en melden, en hulp en ondersteuning** (zie bijlage 3).

De startfoto laat de volgende opvallende resultaten zien:

- Er gebeurt veel in de regio op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld, maar er is weinig samenhang
- De bekendheid met elkaars aanbod en/of werkwijze is beperkt
- Er is een groot 'gat' tussen jeugd- en volwassenzorg
- De term kindermishandeling stuit soms op bezwaren. Men spreekt liever van multiprobleemgezinnen, over kinderen met minder gunstige sociale omstandigheden of over zorgpunten rond kinderen.
- De aandacht voor het voorkomen van kindermishandeling is beperkt. Binnen CJG-vorming wordt echter hard gewerkt aan preventie door middel van signaleringsinstrumenten, registratie en opvoedingsondersteuning:
  - Positief Opvoeden (Triple P)
  - Strengths en Difficulties Questionnaire (signaleringsinstrument)
  - Samen starten
  - Elektronisch kinddossier
  - Verwijsindex Risicojeugd
  - Zorgcoördinatie

Hoe een en ander daadwerkelijk vorm gaat krijgen is nog in ontwikkeling.

- Slechts een beperkt deel van het werkelijk aantal situaties van kindermishandeling wordt gesignaleerd en gemeld bij AMK.
  - Binnen BJZ/AMK en BJZ/JHV is werken met screeningsinstrumenten als ORBA/LIRIK, VIB/CBCL-diagnoselijsten/LIRIK en vandaar uit naar CARE in ontwikkeling.
  - BJZ/AMK kampt met een 'imagoprobleem' over hoe de terugkoppeling naar de 'melder' plaats vindt (professionals hebben het idee dat er met een melding weinig gebeurt en dat de hulpverlening te lang op zich laat wachten). Verwachtingen over de verantwoordelijkheden zijn niet helder. BJZ/AMK geeft de komende periode aan dit probleem meer aandacht; er is een nieuw protocol met hierin meer ruimte voor inhoudelijke terugkoppeling aan melder en informant.
  - De verschillende mogelijkheden om kindermishandeling met BJZ/AMK kort te sluiten in het bijzonder de mogelijkheid van advies, consult of melding is in het veld niet altijd duidelijk.
  - Het naast elkaar bestaan van zowel BJZ/AMK en Steunpunt is voor het veld verwarrend. Steunpunt wordt regelmatig als 'bypass' gebruikt om te attenderen op kindermishandeling. De samenwerking tussen beide meldpunten is nog in een pril stadium.
  - Parlan heeft in het kader van LAAK een protocol kindermishandeling en veiligheidsrichtlijn opgenomen in hun kwaliteitshandboek.
  - Binnen de overige instellingen zijn nog niet overal instellingsprotocollen kindermishandeling aanwezig, voor huiselijk geweld soms wel. De indruk bestaat dat waar er protocollen zijn, deze niet overal actief worden toegepast. Het woord 'in de la' valt nog al eens.
  - Van een samenhangend handelingsprotocol in de regio is nog geen sprake.
  - Met scholing kindermishandeling is binnen JGZ, Parlan en kinderopvang een goede start gemaakt. De andere instellingen geven aan dit nog niet gerealiseerd te hebben, maar hebben wel belangstelling.
  - Stand van zaken SPUTOVAMO, NODO protocol en protocol meisjesbesnijdenis heeft nog niet plaats gevonden.
  - Er wordt door instellingen nog weinig geregistreerd op kindermishandeling.
- Over hulp en ondersteuning in de regio:
  - Er bestaat een aanbod van korte en lange interventies gezinsondersteuning
  - Soms zijn er wachtlijsten voor een bepaald hulpaanbod, soms betreft het een aanbod in projectvormen en soms betreft het een groepsaanbod dat slechts twee keer per jaar start.
  - Bemoedigend is het aanbod van Triversum voor kinderen die getuige zijn van geweld.
  - Er is weinig specifiek hulpaanbod gericht op kindermishandeling. De vraag is ook of het hulpaanbod voldoet aan Wrap Around Care model zoals aangegeven door Jo Hermanns¹.
  - De landelijke trajecten LAAK en Beter Beschermd zijn in de regio in gang gezet. De stand van zaken is op dit momenten nog niet duidelijk.
  - Met het verbeteren van de samenwerking tussen BJZ/AMK en Steunpunt Huiselijk Geweld is onlangs een start gemaakt.
  - Binnen Brijder en GGZ is weinig aandacht voor huiselijk geweld en kindermishandeling, en weinig aandacht voor kinderen binnen het gezin (dilemma van 2^e of 3^e problematiek).
  - Binnen de regio zijn Eigen Kracht-conferenties in het kader van RAAK actief aangeboden in situaties waarbij sprake is van zorgpunten rond kinderen en/of (dreigende) kindermishandeling.
- Opvallend is dat er veel bereidheid is om de aanpak van kindermishandeling in de regio te versterken.

---

¹ In het kort komt dit model erop neer dat de hulpverlening bestaat uit een intensieve vorm van persoonlijke, op concrete doelen gerichte coaching van het gezin én dat er is voorzien in de materiele en financiële randvoorwaarden voor een acceptabele opvoeding

3.3. Ontwikkelingen in de regio

In de regio is een aantal ontwikkelingen gaande waarop de RAAK-aanpak gaat aansluiten:

- JGZ is op dit moment nog verdeeld in JGZ 0 – 4 jaar (georganiseerd binnen Omring en Eveen) en de JGZ 4 – 18 jaar (georganiseerd binnen GGD Hollands Noord). Eind 2009 zal de JGZ onder één dak zijn gebracht.
- CJG-vorming vordert. Als basis wordt het 'Handboek CJG Alkmaar' gebruikt. De uitwerking wordt lokaal ingekleurd.
- BJZ-NH ontwikkelt op dit moment nieuwe onderdelen in de werkwijze als het gaan werken met screeningsinstrument Care en een nieuw protocol waarin de terugkoppeling aan melder en informant. Deze ontwikkelingen zullen in de komende periode zijn beslag krijgen.
- Parlan heeft in het kader van LAAK een protocol kindermishandeling en veiligheidsrichtlijn opgenomen in hun kwaliteitshandboek en bijna het voltallige personeel geschoold in signaleren kindermishandeling.
- Steunpunt Huiselijk Geweld begint vaste contouren aan te nemen in de aanpak van huiselijk geweld en de aanpak van de Wet tijdelijk huisverbod (ook bij kindermishandeling).
- Triversum heeft een hulpaanbod voor kinderen die getuige zijn (geweest) van geweld. De wens bestaat dit verder te ontwikkelen en mogelijk een plaats te geven binnen een andere instelling omdat preventie taken wordt afgebouwd.

Al met al is er veel gaande in de regio, maar het tempo van de ontwikkelingen zal mede het tempo van RAAK bepalen.

3.4. De eerste RAAK-bijeenkomst

Op 16 juni 2009 vond met zo'n 25 sleutelfiguren uit de regio een bijeenkomst over RAAK plaats. Dit was de eerste keer dat de Regiegroep Huiselijk Geweld in brede samenstelling rond RAAK bijeenkwam.

In deze bijeenkomst kwam het volgende naar voren:

- Signaleren en preventie is van groot belang, maar er is ook grote behoefte aan praktische hulp.
- Het volgen van landelijke meldcodes (kindermishandeling met ingang van 2010) krijgt steeds meer een verplichtend karakter.
- Draagvlak in het onderwijs is essentieel voor het signaleren en melden door deze beroepsopvoeders. Binnen onderwijs speelt het dilemma dat het bespreekbaar maken van een vermoeden van kindermishandeling binnen het team van de school maar ook met ouders moeilijk vinden.
- De beschikbaarheid van gelden voor preventieve taken blijft nog onduidelijk.
- Het hulpaanbod is vaak wel gerealiseerd, maar heeft vaak een tekort aan middelen om een groter en sluitender aanbod te realiseren. De indicering vormt ook een probleem bij de zinvolle en vlotte inzet van praktische hulp en ook daar zijn de beschikbare middelen vaak niet toereikend.
- De politie signaleert slechts en verleent geen hulp. Hierover zijn heldere afspraken gemaakt met de crisisdienst van BJZ-NH via zorgmeldingen.

De wensen die werden aangegeven over de aanpak van kindermishandeling waren:

- Er is behoefte aan aandachtscöördinatoren en een actuele sociale kaart op medewerkers niveau. Via de Zorgwijzer is er toegang tot een actuele sociale kaart op instellingsniveau. De vraag rijst of het niet een eigen verantwoordelijkheid is om vaste aandachtfunctionarissen kindermishandeling/huiselijk geweld binnen instellingen te hebben.
- Ook is er behoefte aan uitwisseling van kennis op casusniveau. Via het Platform Huiselijk Geweld is er iedere twee maanden een algemeen overleg waarbij aangesloten kan worden (organisatie bij Ambulant Team Steunpunt).
- Voor Eigen Kracht is er behoefte aan een publiekscampagne. Een hulpverleningstraject als Eigen Kracht dat uitgaat van de wensen en situatie van de betrokken families en meer vraaggericht is, zou zeker vaker toegepast en gestimuleerd kunnen worden.

- Extra aandacht voor communicatie met het onderwijs om het draagvlak voor signaleren en melden kindermishandeling te vergroten en belemmerende factoren voor het signaleren en bespreek maken ervan aandacht te geven.
- Er wordt aandacht gevraagd voor een intensievere samenwerking binnen de regio ook op hulpverleningsgebied.
- Voor een optimaal aanbod van (praktische) hulp zijn meer (extra) middelen nodig.
- Voorlichting over kindermishandeling en de meldcode kindermishandeling aan kraamzorg en verloskundigen is wenselijk.
- Het protocol Kindermishandeling en de meldcode zijn te weinig geïmplementeerd in het (primair) onderwijs, dus ook hier is actie gewenst. Opvallend is dat scholen weinig kenbaar maken dat zij (vermeende) kindermishandeling signaleren. Zij zijn vaak slecht op de hoogte van de mogelijkheden en bijvoorbeeld de adviesfunctie van het AMK.
- Meer aandacht voor eventuele kindermishandeling ook binnen de volwassenenzorg door de GGZ en Brijder en een duidelijke verantwoordelijkheid van huisartsen biedt perspectief bij preventie en hulpverlening.

4. Wat willen we bereiken?

4.1. Uitgangspunten

Kindermishandeling in Centra voor Jeugd en Gezin en Steunpunt Huiselijk Geweld.

Den Helder wil in de regio de aanpak van kindermishandeling inbedden binnen de CJG's maar ook in het Steunpunt Huiselijk Geweld. Het streven is om kindermishandeling te voorkomen door middel van goede informatie, opvoeding en ondersteuning bij het opvoeden, als ook om kindermishandeling in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren. Daarom is in de regio de werkwijze van Positief Opvoeden (Triple P), Samen Starten, Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex Risicojeugd opgestart. Daarbij zal veel aandacht zijn voor de ontwikkeling en implementatie van de meldcode kindermishandeling binnen instellingen en in samenhang tot elkaar.

De benodigde scholing van beroepsgroepen met kinderen zal als een cyclisch gebeuren ter hand worden genomen. Als er door instellingen beter en meer kindermishandeling wordt gesignaleerd moet ook de hulpverlening op orde zijn. En daar zullen we zeker alert op moeten zijn.

Dit alles past zeker in de lijn die er op dit moment al binnen de regio is ingezet en die ook draagvlak heeft binnen de regiogemeenten.

Inbedding in de bestaande structuur

De Kop van Noord-Holland heeft voor de inbedding van RAAK gekozen voor een nauwe aansluiting op de al bestaande structuur rond huiselijk geweld (de regiegroep Huiselijk Geweld) en op de overlegstructuur die er is voor CJG's (BOJOZ). Er is met nadruk niet gekozen voor het in het leven roepen van een nieuwe structuur.

In Den Helder bestaat al langere tijd aandacht voor huiselijk geweld en kindermishandeling wordt als een vorm van huiselijk geweld gezien. De Regiegroep Huiselijk Geweld (bestaande uit gemeente, GGD, politie, BJZ/AMK, BJZ/JHV, Blijf, AMW) wordt twee maal per jaar uitgebreid met diverse ketenpartners uit de jeugdzorg in verband met agendazetting, communicatie en draagvlak voor de aanpak van kindermishandeling. Ook staat de RAAK-aanpak in het ambtelijk overleg JOZ geagendeerd. De betrokken ambtenaren jeugdbeleid en zorg sluiten de zaken met elkaar kort. Daarnaast is bespreking in het BOJOZ een agendapunt.

4.2. Doelstellingen

De regio Kop van Noord-Holland wil eind 2010 een RAAK-proof regio zijn; kindermishandeling is in woord en beleid vormgegeven en wordt daadwerkelijk aangepakt. Dat betekent:

- dat opvoedondersteuning voor iedere ouder in de regio beschikbaar is waarbij specifiek aandacht wordt gegeven aan geweldloos opvoeden en het shaken baby syndroom.
- dat kinderen bij wie iets mis gaat snel ontdekt worden (vroegtijdige risicoscreening)
- dat door signalering er meer kindermishandeling gemeld wordt. Het streven is van de 449 gevallen die nu gesignaleerd en gemeld worden te komen tot 750 signalen en meldingen van kindermishandeling. Bij deze getallen moeten we rekening houden met dubbeltellingen en overlappings (zie blz., 8), maar de richting van waar we willen uitkomen is duidelijk. Melden is vaak de eerste stap op weg naar de oplossing. Elk kind dat mishandeld wordt, is er een te veel.
- dat de helft van de instellingen in de regio eind 2010 een meldcode kindermishandeling heeft en dat een begin is gemaakt met een samenhangend handelingsprotocol in de regio.
- dat het hulpaanbod voor kinderen die mishandeld worden onder de loep is genomen en er een plan is om te komen tot 'voldoende hulpaanbod (Wrap Around Care model).

Nevendoelstellingen voor de komende periode zijn:

- dat er verbindingen worden gelegd tussen de verschillende partijen die op regionaal niveau met kinderen werken. Die zijn er nu nog lang niet altijd.
- dat na afloop van RAAK de regionale samenwerking rond kindermishandeling doorgaat en er aandacht blijft uitgaan naar kindermishandeling.
- dat er aandacht zal zijn voor specifieke thema's als loverboys en eer gerelateerd geweld.

4.3. Resultaten en risico's

Resultaten

Aan de randvoorwaarden die de landelijke overheid stelt is voldaan. Er is een regiocoördinator aangesteld en de middelen die beschikbaar zijn worden ook ingezet voor de aanpak van kindermishandeling. Als het nodig is worden andere middelen geworven (zoals voor het inzetten van Eigen Kracht-conferenties).

Dat er een **grote bereidheid** in de regio bestaat om kindermishandeling aan te pakken is een goed teken te noemen.

De ontwikkelingen rond de te vormen CJG's zijn bemoedigend te noemen waar het gaat om het realiseren van opvoedingsvoorlichting voor iedereen. GGD Hollands Noorden pakt in de regio Positief Opvoeden ofwel **Triple P** voortvarend op. Het aandacht geven aan gewelddoos opvoeden en het baby shaken syndroom kan hierin een plaats krijgen.

De methodiek **Samen Starten** binnen de JGZ 0 - 4 jaar die de gemeenten in de Kop van Noord-Holland invoeren en financieren uit het maatwerkdeel JGZ, is gericht op vroegsignalering van kinderen in de knel. Het **Elektronisch Kinddossier** (EKD) maakt ook gerichte signalering van risicokinderen mogelijk. Door de vraagstelling en de wijze van registratie binnen dit systeem wordt het makkelijker voor een jeugdarts/-verpleegkundige om herhaalde signalen (bv. blauwe plekken, bedplassen) in relatie te brengen tot een mogelijke vorm van kindermishandeling. In het kader van CJG maakt de **Verwijsindex Risicjongeren** (VIR) verbinden van signalen vanuit meerdere instellingen mogelijk. Ook wordt binnen het kader van CJG-vorming gewerkt aan het verbeteren van de zorgcoördinatie. Hoe dit er precies uit komt te zien is nog in ontwikkeling.

Van belang is al deze ontwikkelingen goed te volgen en een handreiking te doen aan de partners binnen de CJG's, waarin op instellingsniveau de meldcode kindermishandeling wordt ontwikkeld. Een handreiking die bestaat uit een richtlijn over de meldcode kindermishandeling, samenwerkingsafspraken, de samenwerking tussen Steunpunt Huiselijk Geweld en AMK en het inzetten van Eigen Kracht. In samenhang met elkaar kan een en ander daadwerkelijk leiden tot inbedding van de aanpak van kindermishandeling in het regionale handelingsconvenant. Hiermee kan een CJG RAAK-proof worden.

De ontwikkelingen binnen het Steunpunt Huiselijk Geweld zijn eveneens bemoedigend. Het Steunpunt werkt aan het gezamenlijk aanpakken van de casussen huiselijk geweld (inclusief kindermishandeling). Met het backoffice is ruim ervaring opgedaan. De werkwijze die wordt uitgewerkt rond de **Wet preventief huisverbod** kan zeker ook voor andere casussen huiselijk geweld worden benut. De **samenwerking met BJZ-NH** die hierin zit verweven zal leiden tot een snellere aanpak van situaties waarbij kinderen betrokken zijn. Dit met respect voor elkaars taakstelling. Hiermee kan het Steunpunt eveneens RAAK-proof worden. Specifiek zal er aandacht zijn voor de werkwijze van Brijder en GGZ betreffende aandacht voor kinderen in gezinnen en de signalering/aanpak van kindermishandeling.

Belangrijke resultaten kunnen geboekt worden op het gebied van deskundigheidsbevordering in het invoeren van protocollen kindermishandeling en leren signaleren van kindermishandeling. In de Kop van Noord-Holland wordt het door het AMK ontwikkelde **Noord-Hollands Protocol Kindermishandeling** omarmd. In dit kader is er een regionaal voorbeeld beschikbaar van **good practices** voor de **kinderopvang**; in 2007 heeft een traject gelopen om een protocol voor de kinderopvang te implementeren. En met succes. Van de 26 betrokken instellingen in de kinderopvang hebben er 23 in enigerlei vorm aan het traject deelgenomen; ieder uitgaande van de eigen behoefte en van de mogelijkheden binnen de instelling. In totaal hebben 150 medewerkers deelgenomen aan het traject om een instellingsprotocol te maken. Aan de voorlichtingsbijeenkomsten signaleren van kindermishandeling hebben 256 personen meegedaan en 65 volgden een training gespreksvoering met ouders over kindermishandeling. De verwachting was dat we 50% van de kinderopvang zouden bereiken. Dit is ruimschoots gelukt. De meeste instellingen voor kinderopvang hebben inmiddels een protocol kindermishandeling. Het dient aanbeveling de controle hierop een plaats te geven bij de inspectie voor de kinderopvang van de GGD en de gemeenten. Een vergelijkbare werkwijze als bij de kinderopvang zal worden gevolgd voor andere beroepsgroepen met kinderen binnen onderwijs en sportorganisaties en is haalbaar.

Met de hulpverlenende instellingen zal onderzocht worden of dit hulpaanbod RAAK-proof is, dat wil zeggen of het voldoet aan het **Wrap Around Care model** (zie noot 1) en tevens of het hulpaanbod voldoende beschikbaar is (zonder wachtlijst direct inzetbaar).

De inzet van het aanbod **Eigen Kracht-conferenties** is een goede ontwikkeling en wordt gezien als een kans om de familie zelf de regie te laten voeren bij het vinden van oplossingen bij kindermishandeling. Het geeft de familie tegelijkertijd de mogelijkheid om zelf de passende hulpverlening te kiezen.

Risico's

Of de resultaten tijdig behaald zullen worden is afhankelijk van een aantal factoren:

- Een zeker risico zit in de korte tijdspanne van RAAK om kindermishandeling te agenderen, terwijl er zo veel ontwikkelingen in de regio gaande zijn als de samenvoeging van 0 – 4 jarigen JGZ met 4 – 18 jarigen JGZ, CJG-vorming, invoering Wet Preventief Huisverbod, de invoering van het Elektronisch Kind Dossier en de Verwijsindex.
- Het is de vraag of AMK en Steunpunt Huiselijk Geweld, waar de waan van iedere dag aandacht vraagt op casuïstiek niveau, voldoende tijd beschikbaar hebben om een en ander naast hun bestaande taken te realiseren.
- BJZ-NH is de afgelopen jaren een weinig zichtbare partner binnen de aanpak van huiselijk geweld. Redenen zijn de reorganisatie en het feit dat andere vormen van hulp voorrang krijgen in verband met de aanwezige wachtlijsten voor die vorm van hulp. De intenties om tot samenwerking te komen zijn op dit moment bemoedigend en uitgangspunt. In hoeverre hieraan risico's zitten is lastig in te schatten. De provincie heeft hierin een sturende taak.
- De planning om het wettelijk kader rond de meldcode begin 2010 gerealiseerd te hebben levert bij vertraging een risico op (deze ervaring is gebaseerd op het diverse malen uitgesteld zijn van de invoering van de Wet preventief huisverbod en daarmee de drive om te komen tot een aanpak in deze). Blijft het wettelijk kader in tijd gezien achter dan zal dit tot gevolg hebben dat de prioriteit protocollering en scholing binnen deze instellingen verschuift en zal het 50% streven zich mogelijk binnen een langere tijdspanne afspelen.
- De RAAK-planning om de meldcode in te voeren en de scholing kindermishandeling te realiseren sluit niet aan bij de planning van instellingen en het onderwijs.
- De beschikbare financiële middelen en de verschillende financieringsstromen zijn een risico. Het mechanisme van 'Ieder potje maakt een schotje' is zeker een belemmerende factor.
- Wat betreft de nevendoelestellingen is binnen de RAAK-periode zeker winst te verwachten. Of dit na de RAAK-periode daadwerkelijk in stand blijft is nog een vraag. Een aanjaagfunctie is en blijft vooralsnog noodzakelijk.

5. Hoe pakken we het aan?

5.1. Plan van aanpak

Om de in hoofdstuk 4 genoemde doelstellingen te realiseren wordt een zestal activiteiten opgezet.

Activiteit 1: Centrum voor Jeugd en Gezin RAAK-proof

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is een sluitende aanpak van zorgsysteem, netwerken, overleg, samenwerking en coördinatie van zorg. Het is een schakel met ZAT, Ketenzorg, Vroegsignalering, Samen Starten, Elektronisch kinddossier en Verwijsindex Risicojeugd.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin 'RAAK-proof' is de ambitie.

Daarom is het voornemen om RAAK te koppelen aan de stuurgroep CJG, hetgeen betekent dat:

- kindermishandeling in het werkproces van CJG's wordt geïntegreerd
- aangesloten wordt bij de speerpunten van het CJG als Triple P (Positief Opvoeden) – Verwijsindex
- scholing in CJG-verband gericht op beroepsopvoeders (onderwijs, kinderopvang, sportclubs e.d.) gekoppeld wordt aan scholingsplan kindermishandeling en vice versa
- binnen het virtueel CJG ook informatie over kindermishandeling en link naar AMK te vinden is
- handelingsprotocol kindermishandeling wordt ingebed in convenant CJG en daarmee een sluitende aanpak kindermishandeling (meldcode) mogelijk maakt
- aandacht voor de inbedding van Protocol meisjesbesnijdenis, SPUTOVAMA- en NODO protocol bestaat
- aanbod Eigen Kracht-conferenties bij zorgpunten van kinderen en/of dreigende) kindermishandeling (dus preventief) wordt ingebouwd in het werkproces CJG

Concrete resultaten

- Handreiking voor CJG's betreffende kindermishandeling en deze toevoegen aan het Handboek CJG.
Samen met de RAAK-coördinator Noord-Kennemerland/West-Friesland zal dit worden ingebracht in de stuurgroep CJG Noord-Holland Noord. En in het verlengde hiervan ook de instellingsmeldcode.
- Scholingsplan kindermishandeling beroepsopvoeders gekoppeld aan voorlichting Positief Opvoeden, Zorgcoördinatie, werkwijze AMK, Eigen Kracht-conferenties.
- Behoeft aan scholing van verloskundigen, huisartsen en JGZ is verkend en gekoppeld aan de plannen van CJG in dit kader.

Activiteit 2: Steunpunt Huiselijk Geweld RAAK-proof

Het Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) is een sluitende aanpak van zorgsysteem, netwerken, overleg en samenwerking en coördinatie van zorg.

Het Steunpunt Huiselijk Geweld 'RAAK-proof' is de ambitie.

Daarom zal RAAK gekoppeld worden aan de regiegroep Huiselijk Geweld.

In het kader van RAAK zal het volgende verder ontwikkeld worden:

- Samenwerking ASHG – AMK op casusniveau met sluitende afspraken
- Protocol huiselijk geweld voor de ketenorganisaties van het Steunpunt met daarin het meldrecht huiselijk geweld opgenomen.
- Voorlichting en deskundigheidsbevordering huiselijk geweld, huisverbod, eer gerelateerd geweld en loverboys.
- Aandacht voor kinderen en jongeren binnen de aanpak van huiselijk geweld en in de uitvoering van de Wet preventief huisverbod.
- Stimuleren van diverse ketenpartners als Brijder, GGZ om huiselijk geweld en kindermishandeling op te pakken.

Concrete resultaten

- Hulpaanbod voor kinderen die getuige zijn (geweest) van geweld.
- Samenwerking tussen Steunpunt en AMK is verbeterd.
- Protocol huiselijk geweld bij alle ketenpartners van het Steunpunt, inclusief GGZ en Brijder.
- Deskundigheid aanpak huiselijk geweld (huisverbod) bij ketenpartners.

Activiteit 3: Voorlichting en deskundigheidsbevordering over de meldcode

Over de verplichte meldcode kindermishandeling zal door RAAK van september 2009 t/m eind 2010 voorlichting en deskundigheidsbevordering worden aangeboden aan beroepsopvoeders. Onder beroepsopvoeders worden verstaan: werkers met kinderen in de kinderopvang, basisonderwijs, voortgezet onderwijs, sportverenigingen en tienercentra. Speciale aandacht zal daarbij zijn voor het onderwijs omdat leerkrachten nog steeds moeite blijken te hebben met het bespreken van de problematiek.

RAAK wil met het aanbod aansluiten op de voorlichting die binnen het kader van de CJG-vorming in dezelfde periode zal worden gegeven, te weten voorlichting over Positief Opvoeden, zorgcoördinatie ZAT's, werkwijze AMK en Steunpunt Huiselijk Geweld en Eigen Kracht-conferenties.

De werkwijze omvat:

- oriëntatie bij de bestaande overlegstructuur van een sector hoe een meldcode te realiseren en het benodigde aanbod van voorlichting en deskundigheidsbevordering.
- aanbod op maat maken en aansluiten bij de natuurlijke momenten van een sector om dit uit te voeren (teamoverleg, lunchbijeenkomsten, scholingsdagen) en als het nodig blijkt op extra momenten.
- het geven van een menselijk gezicht aan meldpunt, zorgcoördinatie, inspectie, Triple P, Eigen Kracht door de contactpersonen daarvan in beeld te brengen.
- onderscheid aanbrengen in het aanbod (trappen) voor degene die het protocol opstellen en degene die signaleren.
- Het ontwikkelen van een divers aanbod: voorlichting kindermishandeling, training gespreksvoering met ouders, coaching en intervisie.
- het maken van afspraken met de inspectie en hoe en wanneer de inspectie een rol heeft.

Het gebruik van protocollen en de behoefte aan scholing voor medewerkers van huisartsenposten en spoedeisende hulp in Gemini zal worden verkend.

Concrete resultaten

- Scholing voor beroepsopvoeders over meldcode en kindermishandeling.
- Instellingen zijn gestimuleerd om meldcode kindermishandeling op te pakken en te realiseren.
- Het gebruik van protocollen en de behoefte aan scholing van medewerkers van huisartsenposten en spoedeisende hulp in Gemini is verkend.

Activiteit 4: Analyse hulpaanbod

Met de hulpverlenende instellingen zal worden onderzocht of het **hulpaanbod** RAAK-proof is, dat wil zeggen dat het voldoet aan de **Wrap Around Care model**. Tevens wordt nagegaan of het hulpaanbod voldoende beschikbaar is (d.w.z. zonder wachtlijst direct inzetbaar).

Concrete resultaten

- Inzicht in hulpaanbod.
- Een plan van wensen voor hulpaanbod en hoe dit te realiseren.

Activiteit 5: Intercollegiale uitwisseling

Er is in de regio nog te weinig bekendheid met elkaars aanbod en werkwijze ten aanzien van kindermishandeling. Er is een grote kloof tussen het voorveld (JGZ, Onderwijs, Kinderopvang e.d.) en het achterveld (BJZ-NH, Triversum, Parlan). Het dichten van de kloof wordt al deels gerealiseerd in het CJG's vormingstraject maar gedurende het RAAK-traject zal ook in het kader van RAAK hieraan worden

gewerkt. De behoefte bestaat aan een 'routeboek' (al dan niet digitaal) waarin men de stand van zaken in de regio kan zien. Daarnaast wil men graag meer uitwisseling.

De website van het Steunpunt leent zich voor het opnemen van een 'routeboek' (ook al zal de vorm nog moeten worden uitgewerkt). Daarnaast is de werkconferentie aan het einde van het traject (eind 2010) een mogelijkheid om met elkaar de resultaten te delen. De tussentijdse bijeenkomsten van de Regiegroep Huiselijk Geweld/RAAK zullen ook worden benut.

Concrete resultaten

- Routeboek voor inzicht in elkaars werkwijze.
- Werkconferentie en bijeenkomsten Regiegroep Huiselijk Geweld/RAAK.

Activiteit 6: Communicatie

De ketenpartners, beroepsgroepen met kinderen, CJG's en Steunpunt Huiselijk Geweld zijn belangrijke partners om te komen tot een regionale aanpak kindermishandeling. Om elkaar op de hoogte te brengen en te houden zijn al genoemd routeboek, werkconferentie en bijeenkomsten Regiegroep Huiselijk Geweld/RAAK. Daarnaast zal ook de nieuwsbrief en website van het Steunpunt Huiselijk Geweld worden benut. De ketenpartners zal gevraagd worden om ook via de eigen kanalen het onderwerp onder de aandacht te brengen.

Het eerste aandachtspunt van de 55 punten van Hermanns is dat er een relatie bestaat tussen armoede, sociaalzwakke milieus en kindermishandeling. Er dient bewustzijn gecreëerd te worden dat sociaal beleid bijdraagt aan bestrijding kindermishandeling. Daarom is aandacht nodig voor de agendasetting van gemeenten zodat zij kindermishandeling opnemen in het lokaal jeugdbeleid.

Om te stimuleren dat personen en instellingen actief aan de gang gaan met de aanpak van kindermishandeling zal eind 2010 op de al genoemde werkconferentie een prijs worden uitgereikt aan een persoon of instelling die een opvallende bijdrage heeft geleverd aan het RAAK-proof maken van de regio. Dit biedt ook de gelegenheid tot een gerichte pr naar het publiek over het onderwerp.

Concrete resultaten

- Benutten nieuwsbrief Steunpunt Huiselijk Geweld en reguliere kanalen over de voortgang.
- Waar mogelijk is de boodschap van de landelijke campagne meegenomen.
- Kindermishandeling opgenomen in lokaal jeugdbeleid.
- RAAK-proof prijs als symbool voor de resultaten van RAAK.

5.2. Fasering en planning

In de periode na de zomer tot einde 2010 zal het accent liggen op:

Periode	Activiteit	Resultaat gereed
September 2009	Handreiking km CJG's	november 2009
	Oriëntatie en samenstellen scholingsplan beroepsopvoeders kinderen	oktober 2009
	Nieuwsbrief HG-RAAK	september 2009
	Inventarisatie en plan maken aanbod medische beroepsgroepen (verloskundigen, huisartsen en jgz	oktober 2009
	Samenwerking HG- AMK	november 2010
	Inventarisatie protocol en scholingsbehoefte Gemini en huisartsenposten	juni 2010
	GGZ en Brijder oppakken	november 2010
	Verbeteren hulpaanbod kinderen getuige	juni 2010

	Start Voorlichting hg, huisverbod	november 2010
Oktober 2009	Start uitvoering scholingsplan beroepsopvoeders	oktober 2010
	Routeboek	januari 2010
	Contact inspectie over protocollen	
	Agendasetting km in lokaal jeugdbeleid	oktober 2010
November 2009	3 november 2 ^e regiegroep HG-RAAK	november 2009
	Protocollen ketenpartners hg	november 2010
	Nieuwsbrief HG-RAAK	november 2009
	Implementatie handreiking CJG's	Januari 2010
December 2009	Bijstellen planning	december 2009
	Hulpaanbod analyse en hoe realiseren	september 2010
Februari 2010	Uitvoering scholing	november 2010
Maart 2010	Uitvoering scholing	november 2010
	3 ^e regiegroep HG-RAAK	Maart 2010
April 2010	Uitvoering scholing	november 2010
	Nieuwsbrief HG-RAAK	
Mei 2010	Uitvoering scholing	november 2010
Juni 2010	Uitvoering scholing	november 2010
Juli – augustus 2010	Vorbereiding werfconferentie	november 2010
	Vorbereiding RAAK-proof prijs	november 2010
September 2010	4 ^e regiegroep HG-RAAK	september 2010
Oktober 2010	Nieuwsbrief HG-RAAK	oktober 2010
November 2010	Werkconferentie regio	november 2010
	RAAK-proof prijs uitreiken	november 2010
December 2010	Afronding RAAK - eindrapportage	1 januari 2011

6. Regio structuur RAAK

6.1. Regionale structuur RAAK

Positionering

De RAAK-regio Den Helder valt samen met de subregio Kop van Noord-Holland. De centrumgemeente is Den Helder en de regiogemeenten zijn: Den Helder, Anna Paulowna, Harenkarspel, Niedorp, Schagen, Texel, Wieringen, Wieringermeer, Zijpe. De regiocoördinator van RAAK is Marja de Kinderen (in opdracht van de GGD Hollands Noorden: afgekort GGD HN) en de beleidsmedewerker is Hannie Oskam (gemeente Den Helder).

In de RAAK-regio Den Helder wordt bij de invoering van een regionaal sluitende aanpak van kindermishandeling qua inhoud nauw aangesloten bij de ontwikkeling rond Huiselijk Geweld in de Kop van Noord-Holland.

Naast de subregionale invalshoek vindt op Noord-Holland-Noord niveau afstemming plaats tussen de subregio's Noord-Kennemerland, West-Friesland en Kop van Noord-Holland

Projectstructuur

De regionale projectstructuur in de RAAK-regio Den Helder is tweeledig. Bestuurlijk wordt aangesloten bij het Bestuurlijk Overleg Jeugd, Onderwijs en Zorg (afgekort: BO-JOZ). Inhoudelijk verricht de Regiegroep Huiselijk Geweld van het Steunpunt de begeleiding.

Zie voor verdere uitleg BO-JOZ en Regiegroep Huiselijk Geweld. 'Overige samenwerkingsstructuren van gemeenten'.

De regiocoördinator RAAK neemt deel aan de regiegroep Huiselijk Geweld.

Daarnaast is men voornemens de twee RAAK-coördinatoren uit de RAAK-regio Alkmaar en Den Helder deel te laten nemen aan de stuurgroep CJG NHN op Noord-Holland-Noord niveau.

Taken

Het BO-JOZ is gericht op een sluitende keten van opvoedings-, opgroeiondersteuning, zorg en onderwijs voor alle ouders, kinderen en jongeren. Het BO-JOZ speelt een rol bij de informatieoverdracht en afstemming met betrekking tot de RAAK-aanpak en toetst op afstand. Via het ambtelijk overleg van het BO-JOZ vindt afstemming plaats tussen ambtenaren jeugdbeleid van de regiogemeenten.

De gemeente heeft er van meet af aan voor gekozen de regie van huiselijk geweld c.q. het Steunpunt Huiselijk Geweld op uitvoerend niveau bij de GGD HN onder te brengen. De Regiegroep Huiselijk Geweld speelt een directe rol bij de begeleiding van en het leveren van feedback aan de regiocoördinator RAAK.

Rol van bestuurders

De wethouders van de centrumgemeente en regiogemeenten participeren in het BO-JOZ. Het gaat met name om bestuurders met de portefeuille Jeugd.

6.2. Gemeenten en provincie

Centrumgemeente en regiogemeenten

De centrumgemeente Den Helder heeft een regierol, een trekkersrol en een informatierol als het gaat om de invoering van de RAAK-aanpak.

De regiogemeenten zijn geïnformeerd over en betrokken bij het Steunpunt en RAAK via het Ambtelijk Regio Overleg Zorg en het ambtelijk overleg BO-JOZ.

Contact tussen centrumgemeenten en provincie

De provincie Noord-Holland heeft een subsidie toegekend aan de GGD voor het project 'Families aan zet bij zorgpunten en óf (dreigende) kindermishandeling' in de Kop van Noord-Holland, 't Gooi en Vechtstreek en Noord-Kennemerland. Doel van het project is de inbedding van de Eigen Kracht-werkwijze in de

frontoffices van het CJG en de Steunpunten om kindermishandeling in een zo vroeg mogelijk stadium te stoppen. Er is een (financiële) relatie tussen dit project en de regionale ketenaanpak kindermishandeling in de RAAK-regio Den Helder.

Afstemming tussen de drie betrokken regio's bij dit project vindt plaats in de zogenaamde klankbordgroep onder leiding van de GGD HN. Hierin participeren van iedere regio de contactpersonen CJG-vorming en de Steunpunten Huiselijk Geweld. Daarnaast zijn de Eigen Kracht Centrale en PRIMO NH erbij betrokken.

Overige samenwerkingsstructuren van gemeenten

Op diverse onderwerpen, die een relatie hebben met de RAAK-aanpak bestaat samenwerking in de regio, zoals over Huiselijk Geweld, CJG en OGGZ.

Hoe RAAK zich verhoudt tot de overige thema's waarop de regiogemeenten samenwerken en hoe een en ander zich uitkristalliseert, zal nog moeten blijken.

Jeugdbeleid

Er is op bestuurlijk niveau het BO-JOZ, voluit Bestuurlijk Overleg Jeugd Onderwijs Zorg Kop van Noord-Holland (www.bojoz.nl). In het BO-JOZ participeren alle schoolbesturen in de Kop van Noord-Holland (basisonderwijs, voortgezet onderwijs en ROC), kinderopvang, alle gemeenten in de Kop van Noord-Holland (behalve Wieringermeer) en de Jeugd(zorg)instellingen (Bureau Jeugdzorg, GGD, Omring, Evean, Parlan en MEE). Het BO-JOZ kent de volgende structuur: Bestuurlijk Overleg JOZ, kernbestuur BO-JOZ, regisseur JOZ. Er zijn twee projectgroepen Passend Onderwijs en CJG met verschillende deelwerkgroepen. Vooral de laatste is relevant in verband met RAAK.

Op ambtelijk niveau is er een ambtelijk BO-JOZ overleg waarin *alle* gemeenten in de Kop van Noord-Holland participeren. In dit overleg staat tenminste twee maal per jaar de RAAK-aanpak geagendeerd.

Steunpunt Huiselijk Geweld

Het Steunpunt is een netwerkorganisatie; organisaties vormen samen het Steunpunt Huiselijk Geweld, stemmen af en werken samen op verschillende niveaus in de keten.

Projectleiding van het Steunpunt Huiselijk Geweld in de Kop van Noord-Holland is in handen van Marja de Kinderen, die tevens regiocoördinator RAAK is.

De beleidsregie (algemene kaders) huiselijk geweld ligt bij de gemeente Den Helder zijnde centrum gemeente voor vrouwenopvang. Met regiogemeenten wordt afgestemd in het Ambtelijk Regio Overleg Zorg.

De uitvoeringsregie (afstemming en samenwerking tussen de organisaties bij huiselijk geweld en huisverbod, PR, voorlichting en deskundigheidsbevordering en oppakken nieuwe thema's) ligt bij de GGD Hollands Noorden.

De ketenafstemming rond het individuele hulpproces van de cliënt is bij Blijf van m'n Lijf ondergebracht. Het gaat hierbij o.a. om het op gang brengen van hulp en de zorgcoördinatie van huiselijk geweld en huisverbod. De GGD, Slachtofferhulp, AMW/Wering en politie zijn belangrijke ketenpartners in de hulpverlening. Zij vormen samen het Ambulant Team van het Steunpunt.

In de Regiegroep Huiselijk Geweld participeren Blijf van m'n Lijf Den Helder (hoofd afdeling hulpverlening), AMK Alkmaar (teamleider), AMW/Wering (leidinggevende AMW), de politie (portefeuillehouder jeugd, Hulpofficier van Justitie inzake huisverbod), GGD Hollands Noorden (sector manager Sociaal Medische Gezondheidszorg), gemeente Den Helder (ambtenaar Onderwijs, Welzijn en Sport) en de projectleider van het Steunpunt / coördinator RAAK.

Tweemaal per jaar zal ten behoeve van RAAK de Regiegroep aangevuld worden met andere relevante spelers als: GGD/JGZ, Omring/JGZ, Projectleider CJG-vorming, Triversum, Parlan, ambtenaar jeugdbeleid, coördinator jeugdpolitie Den Helder/Texel en BJJ/lokaal jeugdbeleid.

Naast de Regiegroep is er een Platform Hulpverlening (voor casuïstiekbespreking en afstemming met het backoffice: de hulpverlenende instellingen). Dit platform bestaat uit vertegenwoordigers van Blijf van m'n Lijf (voorzitter), GGD, GGZ, Omring, politie, AMW/Wering, Reclassering Nederland, Slachtofferhulp, Brijder, MEE NWH, BJJ/JHV, BJJ/AMK, Eigen Kracht Centrale NH en Triversum.

Daarnaast is er een Platform Deskundigheidsbevordering/voorlichting waarin ideeën worden uitgewisseld en afstemming plaatsvindt over PR, voorlichting en deskundigheidsbevordering (communicatie in de meest brede zin van het woord) met daarin vertegenwoordigers van GGD, AMW, en de trainer

Kindermishandeling van het Steunpunt. Dit platform zal ook een rol gaan spelen bij de implementatie van meldcode, handelingsprotocol kindermishandeling en het hierbij behorende trainingsaanbod voor beroepskrachten die met kinderen werken en professionals in het kader van de RAAK-aanpak.

Op Noord-Holland-Noord niveau bestaat een Stuurgroep Huiselijk Geweld NHN gekoppeld aan het OM waarin afstemming plaats tussen de verschillende subregio's en de lijnen met onder meer Justitie (OM, politie en reclassering) worden geborgd. Gezamenlijk worden thema's als 'Wet preventief huisverbod' en 'eer gerelateerd geweld' opgepakt, waarbij een aanpak op Noord-Holland-Noord HN niveau meerwaarde biedt.

Centrum voor Jeugd en Gezin

In de Kop van Noord-Holland functioneert in de projectgroep CJG KNH een aantal werkgroepen waaronder de werkgroep ketenzorg, de werkgroep zorgcoördinatie en onderwijs, de werkgroep opvoedingsondersteuning en huisvesting en spreidingsplan CJG.

Op Noord-Holland-Noord niveau bestaat een stuurgroep CJG NHN gekoppeld aan GGD Hollands Noorden waarin wordt afgestemd tussen de subregio's Noord-Kennemerland, West-Friesland en Kop van Noord-Holland. Hierin hebben zitting alle instellingen rond jeugd als BJZ-NH, GGD HN, Eevan JGZ, Omring JGZ, ZONhn – 9 maanden, De Wering, Parlan, Mee Noordwest-Holland, Triversum, Brijder, GGZ WF. Er vindt met name de ontwikkeling plaats van de regionale toolkit Handboek CJG en de richtlijnen voor bestuur, organisatie, financiën, communicatie, virtueel CJG en burgerparticipatie.

De afspraak is dat de twee RAAK coördinatoren in Noord-Holland Noord als adviseurs kindermishandeling aan deze stuurgroep gaan deelnemen.

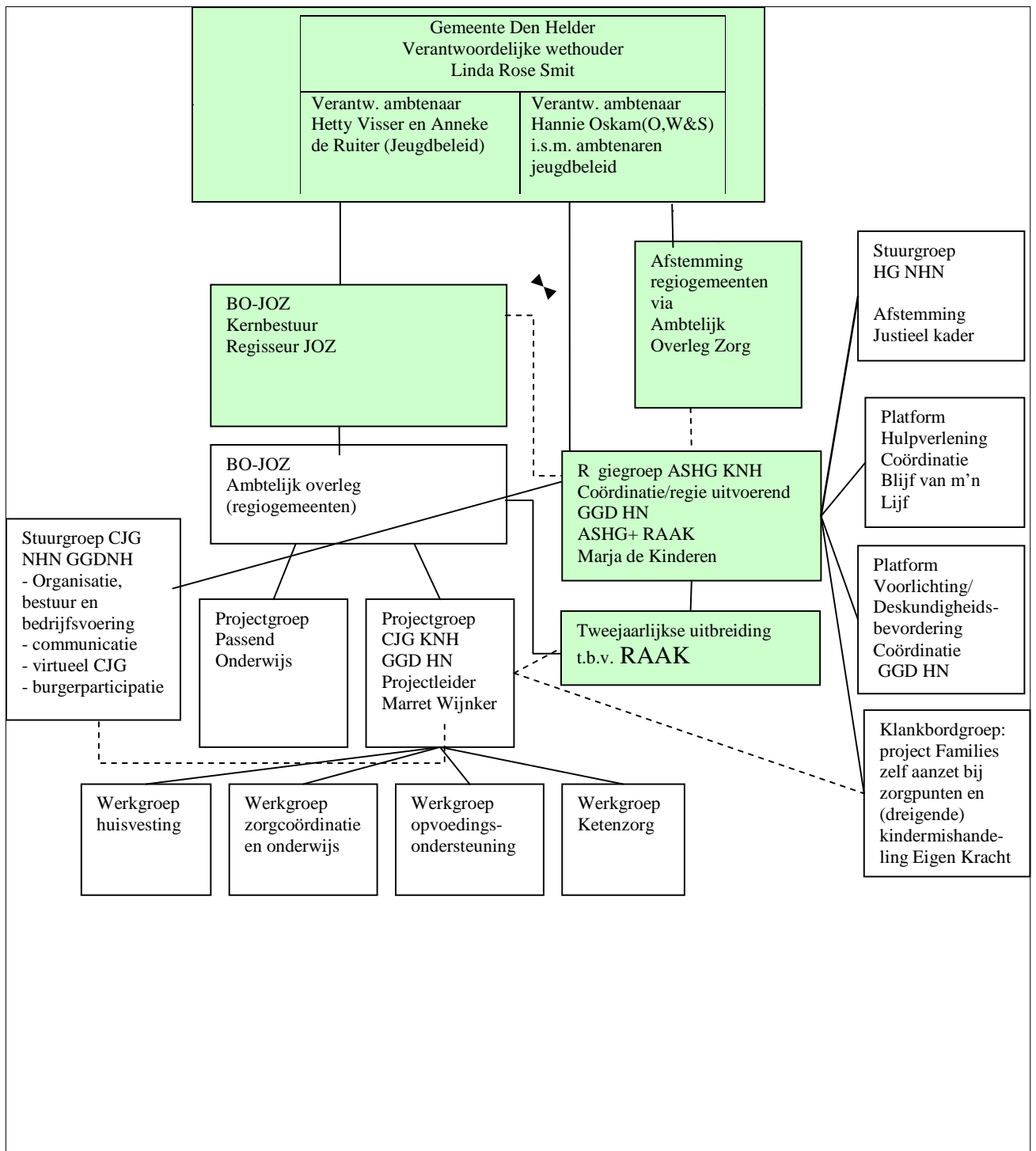
6.3. Communicatie en aansturing

De communicatie tussen de regiocoördinator Raak en de BO-JOZ bestaat uit 'natuurlijke' contactmomenten zoals het agenderen van mijlpalen op de betreffende agenda's (bijvoorbeeld de startfoto).

De regiocoördinator werkt in opdracht van en binnen de kaders gesteld door de gemeente Den Helder. De coördinator voert periodiek overleg met vertegenwoordigers van de afdeling Onderwijs, Welzijn en Sport van de gemeente Den Helder (zorg, zonodig aangevuld met jeugdbeleid). De beleidsmedewerkers van de gemeente Den Helder zorgen voor afstemming met beleidsmedewerkers zorg en jeugdbeleid van de regiogemeenten.

De invoering van RAAK wordt gemonitord door de regiocoördinator in samenwerking met ambtenaren van de gemeente Den Helder.

6.4. Structuur in schema

7. Begroting

Begroting aanpak kindermishandeling	2008	2009	2010	Totaal 3 jaar
Inkomsten				
Overheidssubsidie in het kader van de RAAK-aanpak	83.333	83.333	83.334	
Totaal	83.333	83.333	83.334	250.000
Uitgaven				
Regiocoördinator kindermishandeling	6.664	46.534	48.323	
Reiskosten regiocoördinator kindermishandeling	500	2.500	2.500	
Secretariële ondersteuning SMGZ	750	4.000	4.000	
Financiële administratie en accountantsverklaring	500	2.500	2.500	
Bijdrage project: Families zelf aanzet bij zorgpunten en/of dreigende kindermishandeling rondom kinderen		33.500	35.000	
Uitvoering van het regionaal werkplan		20.000	40.000	
Afronding			229	
Totaal	8.414	109.034	132.552	250.000
				250.000

Uitvoeringskosten regionaal werkplan (exclusief RAAK-coördinator en Eigen Kracht-conferenties)

	2009	2010	Totaal
Activiteit 1: Centrum voor Jeugd en Gezin RAAK-proof	-	-	
Activiteit 2: Steunpunt Huiselijk Geweld RAAK-proof	-	-	
Activiteit 3: Voorlichting en deskundigheidsbevordering meldcode			
- maken afspraken scholing	5.000	10.000	15.000
- voorlichting/trainingen	15.000	15.000	30.000
Activiteit 4: Analyse hulpaanbod		4.000	4.000
Activiteit 5: Intercollegiale uitwisseling			
- routeboek		5.000	5.000
- werkconferentie		5.000	5.000
Activiteit 6: Communicatie			
- prijs		1.000	1.000
Totaal	20.000	40.000	60.000

Bijlage 1 De 55 punten van het zorgcontinuüm

De 55 punten van het zorgcontinuüm van prof. J. Hermanns

Universele of populatiegerichte preventie: een aanbod voor iedereen

1. Bewustzijn dat sociaal beleid bijdraagt aan bestrijding kindermishandeling
2. Prioriteit voor interventies voor groepen met verhoogd risico op kindermishandeling
3. Informatie over opvoeden en opgroeien op scholen, kinderopvang e.d.
4. Voldoende pedagogische spreekuren
5. Professionals zijn vaardig in het geven van opvoedadvies, advies is van goede kwaliteit
6. Voorlichting aan alle ouders over geweldloos opvoeden
7. Voorlichting over specifieke risicogedragingen, zoals dat kan leiden tot shaken babysyndroom
8. Publiekscampagne gericht op jeugd, uitnodigend om km bespreekbaar te maken (herhaaldelijk)
9. Structurele samenwerking tussen huisarts en CJG
10. Groepsgewijze opvoedingsvoorlichting voor en kort na de geboorte van het kind
11. Groepsconsultatiebureau
12. Programma's op scholen waarin kinderen kennis krijgen van geweld en machtsmisbruik
13. Structurele mogelijkheid kindertelefoon om te verwijzen bij vertellen over mishandeling

Selectieve preventie: aandacht voor kinderen en ouders in risicosituaties

14. Wijken met verhoogde opvoedingsproblematiek meer beschikbaarheid van zorg en hulp
15. Buurtgerichte programma's voorverbeteren pedagogische infrastructuur en samenwerking
16. Onderwijsachterstandenprogramma's (b.v. VVE) hebben een intensieve oudermodule

Geïndiceerde preventie: aandacht voor individuele risicogezinnen

17. Zwangere vrouwen screenen op extreme risicosituaties
18. Programma Voorzorg
19. Als er een interventie wordt overwogen check op risico's onveiligheid voor het kind

Zorg bij de eerste signalen van problemen

20. Interventies aanbieden bij beginnende signalen
21. Investering in gespreksvaardigheden bij professionals

22. Maximaal en outreachend investeren in het bereik van de JGZ (bemoeizorg)
23. Gespreksprotocol om samen met ouder situatie in kaart te brengen (b.v. Samen Starten)
24. Zorgmijding is signaal van mogelijk toekomstige problemen in gezin
25. Een reeks van interventies zodat er passend gereageerd kan worden op signalen
26. Versterk het opvoedingsondersteunend gesprek kwalitatief en kwantitatief bij huisarts en JGZ
27. Effectiviteit en bereik van lichte opvoedingsondersteunende interventies zijn aandachtspunten
28. het pedagogische adviesgesprek is er voor alle ouders van kinderen van alle leeftijden
29. Kortdurende interventies voor opvoedingsondersteuning (b.v. Triple P, PMTO, videofeedback)
30. Gezinsondersteuning door *home visiting* (b.v. Home Start, Stevig Ouderschap, Voorzorg, MiM)
31. Coördinatie van zorg
32. CJG: signaleren, combineren, interpreteren, wegen van signalen, verwijzen, coördineren, evalueren

Reacties op vermoedens en constatering van kindermishandeling

33. Voorlichting aan kinderen en omstanders en training professionals over kindermishandeling
34. Systematisch en voortdurend voorlichting over AMK bij algemeen publiek en professionals
35. In iedere instelling een meldcode, en alle professionals getraind om er mee te werken
36. Alle spoedeisende hulp en huisartsenposten werken met checklist kindermishandeling
37. Voldoende middelen voor AMK's om hun taken uit te kunnen voeren
38. Aanpassing van de capaciteit van de AMK's op de verwachte toename door RAAK-aanpak
39. Voortdurend optimaliseren van de doorlooptijden AMK's
40. Samenwerking tussen AMK en strafrechtcircuït (politie, OM) in schriftelijke afspraken
41. Inkorten periode tussen melding kindermishandeling en uitvoer jeugdbescherming (BB)
42. Als jeugdbeschermingsmaatregel binnen jaar geen effect heeft, dan ander opvoedarrangement
43. Werkzame bestanddelen hulp: gezinsgericht, in eigen leefsituatie, multisystemisch, *strengths-based*.
44. *Wraparoundcare*-model (bv. MST, IPT, 12-ways)
45. Mishandelend gedrag van ouders ombuigen, b.v. incredible years, TripleP, therapie
46. Bij seksueel misbruik staan strafrecht en (forensisch-) psychiatrische behandeling centraal
47. Latere gevolgen van kindermishandeling met psychotherapie behandelen

48. Groei- en ontwikkelachterstanden door kindermishandeling kunnen alleen behandeld worden door een rigoureuze verandering in de opvoedingscontext.
49. Veiligheid van het kind staat het hele traject van melding tot beëindiging hulp centraal (SDM)
50. Systematische aandacht voor veiligheid van kinderen in jeugdzorginstellingen is van groot belang om te voorkomen dat kinderen nog meer beschadigd worden.

Kindermishandeling en huiselijk geweld

51. Een structurele en geprotocolleerde samenwerking tussen bestrijding KM en HG
52. Interventies om gevolgen van huiselijk geweld bij kinderen te behandelen = zelfde bij KM

Fataal verlopen kindermishandeling

53. Als kindermishandeling mogelijke doodsoorzaak is dan moet dit altijd leiden tot aangifte
54. Invoer van NODO-protocol
55. Regionaal aggregeren gegevens NODO-protocol kan bijdragen aan voorkomen overlijden door km

Bijlage 2 Registratie gegevens huiselijk geweld 2004 t/ 2008

Registratie gegevens huiselijk geweld binnen de instellingen 2004 - 2005 – 2006 – 2007- 2008

Instellingen geregistreerd op huiselijk geweld	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Steunpunt Huiselijk Geweld</i>					
- Frontoffice Sensor	nvt	nvt	87	138	122
- Ambulant Team	-	-	-	101	157
<i>Politie</i>					
- Incidenten	300	441	421	387	382
- Aangiften	165	223	231	202	191
- Aangehouden	107	125	135	135	130
- Verdachten doorgeleid naar OM	69	125	120	120	127
<i>AMW/WMD</i>					
- Korte contacten	27	39	82	49	65
- Hulpverleningstrajecten	67	87	100	120	113
<i>Omring AMW</i>	onbekend	onbekend	8	onbekend	onbekend
<i>GGD/OGGZ</i>	11	18	24	25	15
<i>Slachtofferhulp</i>	-	83	63	116	77
<i>Blijf van m'n Lijf</i>	58	41	52	66	52
<i>Safehouse Texel</i>					
- Aantal vragen / adviezen	4	2	5	37	onbekend
- Aantal personen overnacht	7	6	9	7	onbekend
- Aantal overnachtingen	12	18	23	36	onbekend
<i>Advies en Meldpunt Kindermishandeling</i>					
- Adviezen	202	207	187	212	160
- Consulten	66	50	70	59	56
- Meldingen	118	143	165	212	142
<i>Omring JGZ</i>	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	36
<i>JGZ GGD</i>	26	13	27	25	15
<i>BJZ/jhv</i>					
- Eerste vraag huiselijk geweld	16	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
- Tweede vraag huiselijk geweld	37	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
<i>Triversum</i>	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
<i>Parlan</i>	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
<i>GGZ</i>					
- Eerste vraag huiselijk geweld	46	-	-	-	-
- Tweede vraag huiselijk geweld	134	-	-	-	-
Geregistreerd huiselijk geweld totaal (2006: Den Helder)	180	-	260	onbekend	onbekend
<i>MEE</i>	-	-	-	-	10
<i>Brijder</i>	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend

Bijlage 3 Samenvatting startfoto

Voorkomen	
Bewustzijn sociaalbeleid draagt bij aan voorkomen km	Is nog weinig aandacht voor. Gemeente Den Helder Nota Integraal Jeugdbeleid
Prioriteit groepen verhoogde opvoedingsproblematiek	Nieuw Den Helder – Antillianen problematiek Diverse activiteiten BJZ/lokaal beleid (buurtnetwerk, Lanta Ariba, kinderkamer, tienercentra)
Opvoedingsondersteuning	Den Helder Buro opvoedingsvragen Omring/jgz zorgmediatheek CJG/Triple P en Samen starten in ontwikkeling in regio
Geweldloosopvoeden	Wettelijk kader niet onderkend – belang onderschreven
Shaken Baby syndroom	Wordt weinig aandacht aan besteed – Belang onderschreven
Publiekscampagne jeugd	Is er niet en zijn geen plannen voor
Huisarts – CJG	Weinig naar voren gekomen en over bekend
Groepsvoorlichting opvoeden en/of groepsconsultatie buro	Evean/jgz heeft cursus Peuter in zicht Er is geen groepsconsultatie buro in de regio CJG/Triple P en Samen Starten in ontwikkeling in regio
Geweld/macht scholen	Aanbod weerbaarheidstrainingen Marietje Kessels en Rots en water bij Parlan. Inzet onbekend
Kindertelefoon over km	Kindertelefoon kent verwijsmogelijkheden bij km.
Bereiken ouders	JGZ 98% bereik ouders/zorgmijders in kaart

Signaleren en melden	
Vroegtijdige screening op risico km van zwangere vrouwen	In ontwikkeling via invoering van 'Samen Starten'
Screening kindermishandeling	AMK heeft LIRIC in ORBA. Wenst CARE. Onbekend is of en hoe SPUTOVAMO door 1ste hulp en huisartsenposten wordt gebruikt. Blijf heeft risicoscreening EGG
Signaleren opvoedingsproblemen/km	In ontwikkeling 'Elektronisch Kinddossier, "Verwijsindex risicjongeren, SDQ binnen GGD/JGZ.
Checklist km 1ste hulp Gemini en huisartsenposten	Gemini heeft protocol km, huisartsenposten onbekend.
Protocol (meldcode) binnen instellingen	Wisselend ja/nee of in ontwikkeling. Ook diverse cliëntroutekaart huiselijk geweld (zie toelichting vraag 11) Registratie: indicatie voor stand van zaken beleid.
Handelingsprotocol (protocol – scholing - toetsing inspectie /geheel in samenhang)	Is voor huiselijk geweld deels gerealiseerd. Binnen jeugdinstanties, GGZ en Brijder niet bekend.
Protocol meisjesbesnijdenis	Landelijk protocol GGD/JGZ-OM. Leeft weinig.
NODO protocol (Nader Onderzoek Doodsoorzaken)	Onbekend bij meeste mensen wat dit is of dit wordt gebruikt.
AMK	Volgende capaciteit, geen doorbraakmethode, afspraken met politie (OM?), voorlichting km afgebouwd, professionals explicietere rol naar gezin in terugkoppeling. Bij voorlichting AKM.
Scholing professionals km	Kinderopvang, jgz, Parlan – ja. Rest weinig/bepert (vraag 7)
Veiligheid kinderen jeugdzorg instellingen	Weinig over bekend.

Hulp en ondersteuning	
Korte interventies gezinsondersteuning	Buro Opvoedingsvragen, video interactieve begeleiding, Triple P (Pathways ?), Piep en Verhalenkring, EMDR en Familienetwerkberaad, OGGZ (multiprobleem, zwerfjongeren etc)
Langdurende interventies gezinsondersteuning	Home start, Helpende handen, gespecialiseerde gezinszorg, PIT, VHT, IAG, Families First, ASH, Pluspakket AMW
Hulpverlening jeugd	Parlan: ambulante, daghulp en residentieel. Triversum psychiatrische hulp. FPA ambulante forensische hulp.
Interventies voor gevolgen van km	Aanbod weinig specifiek voor km en aanbod buiten eigen instelling slecht bekend bij ketenpartners.
Gecoördineerde combinatie van interventies (WRAP Around Model)	Pedagogisch Intensieve Thuiszorg (PIT)
Landelijke trajecten LAAK / Beter Beschermd	Ja beide trajecten zijn in de regio opgepakt. Stand van zaken nog onvolledig bekend.
Gestructureerde besluitvorming professionals	AMK werkt methodisch volgens landelijke richtlijnen. Politie geprotocolleerde werkwijze km en hg.
Calamiteitenplan bij km	AMK heeft calamiteitenplan bij km. Inhoud onbekend.
Aansluiting hulpverlening km en hg	Samenwerking AMK en ASHG is in ontwikkeling. BJZ/crisisdienst en ASHG/AT werkafspraken bij huisverbod. Brijder en GGZ weinig aandacht hg en km (en kinderen)
Eigen Kracht-conferenties	Burgerbesluitvormingsmodel met regie bij familie. Diverse projecten in de regio.